

Listy, čo nepadajú zo stromov

Ukážka spracovania učebnej témy – týždňový projekt

Ročník: 2.

Komunikačná téma: Listy, čo nepadajú zo stromov

Jazykové učivo: Jednoduchá veta, vety podľa komunikačného zámeru.

Slohové učivo: Tvorba textu súkromného listu a jeho členenie, uvádzanie adresáta a odosielateľa pri písomnej korešpondencii, oslovenie v liste.

Predchádzajúce jazykové poznatky:

Veta, spájanie slov do viet, zvuková a grafická hranica vety, veľké písmeno na začiatku vety, rozlišovanie interpunkčných znamienok (bodka, otáznik, výkričník).

Predchádzajúce slohové poznatky:

Rešpektovanie adresáta (oslovenie, vyjadrovanie základných komunikačných zámerov) v bežných hovorených komunikátoch.

Kompetencie (vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty) žiaka rozvíjané v návrhu témy – program piatich učebných lekcií:

KOMPETENCIE	Komunikačná kompetencia	Jazyková kompetencia (poznatky o jazyku a komunikácii)		<ul style="list-style-type: none"> • obsah vety, • druhy viet podľa komunikačného zámeru hovoriaceho, • melódia a interpunkcia pri jednotlivých druhoch viet podľa komunikačného zámeru, • pojmy adresát, odosielateľ, • súhra adresáta, témy a zámeru v produkovanom texte,
		Komunikačné zručnosti	aktívne počúvanie	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovanie zvukov • identifikovanie komunikačného zámeru hovoriaceho podľa melódie vety a sily hlasu,
			čítanie s porozumením	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovanie oznamovacej a opytovacej vety podľa komunikačného zámeru, • identifikovanie explicitných informácií v texte (1. úroveň porozumenia textu), • interpretácia segmentov literárneho textu,
			hovorenie	<ul style="list-style-type: none"> • vyjadrovanie rôznych komunikačných zámerov (oznámenie, otázka, výzva, prosba, žiadosť), • tvorba jednoduchých naratív (rozprávanie zážitku, vlastnej skúsenosti),
			písanie	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba textu súkromného listu, • vypisovanie adresy odosielateľa a prijímateľa listu, • kompozícia textu listu (oslovenie – vlastný text – záverečný pozdrav),
		Komunikačné postoje a hodnoty		<ul style="list-style-type: none"> • rešpektovanie zdvorilosti v komunikácii,
	Kompetencia učiť sa učiť sa		<ul style="list-style-type: none"> • spracovanie informácií z vecného textu, • získavanie informácií z rozhovoru s rovesníkmi, členmi rodiny, členmi širšieho sociálneho okolia, • osvojovanie si metakognitívnych stratégií v rámci textotvorného procesu, 	
	Sociálna a občianska kompetencia		<ul style="list-style-type: none"> • pošta a jej význam v sociálnej interakcii, • listová korešpondencia, • rešpektovanie sociálnych noriem, 	
	Kultúrna kompetencia		<ul style="list-style-type: none"> • vnímanie estetického posolstva básnického textu, • oživovanie folklórnych a historických tradícií (ľudová hra, ľudové remeslá), 	
	Kompetencia využívať informačno-komunikačné technológie		<ul style="list-style-type: none"> • využívanie IKT pri súkromnej komunikácii (sms, e-mail), 	
PRIEREZOVÉ TÉMY			<ul style="list-style-type: none"> • osobnostný a sociálny rozvoj, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • ochrana života a zdravia,
<p>KOGNITÍVNE PROCESY A OPERÁCIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porozumenie znakom a symbolom, • vybavovanie z pamäti, • rozpoznávanie kľúčových prvkov obsahu, • vytváranie mentálnych reprezentácií, • inferenčné myslenie, • rozlišovanie a kategorizácia, • grupovanie a usporiadanie, • syntetizovanie častí do celku, • systematické exploratívne správanie.

Jazykové ciele:

a) kognitívny

- uvedomovanie si komunikačného zámeru hovoriaceho a spôsobov jeho vyjadrenia;
- pozorovanie vzťahu jednotlivých zložiek výpovede – obsah, komunikačný zámer, melódia a interpunkcia;

b) komunikačný

- rozvíjanie zručnosti vyjadrovať základné komunikačné zámery (oznámenie, otázka, výzva);
- precvičovanie melódie a interpunkcie pri jednotlivých druhoch komunikačného zámeru.

Slohové ciele:

a) kognitívny

- oboznámenie sa s pojmami adresát, odosielateľ;
- uvedomovanie si súhry adresáta, témy a zámeru v produkovanom texte;

b) komunikačný

- precvičovanie vypisovania adresy odosielateľa a prijímateľa listu;
- rozvíjanie zručnosti aplikovať proces tvorby súkromného listu.

Metodický postup:

Úvodná poznámka:

Návrh spracovania daného učiva pozostáva z piatich na seba nadväzujúcich učebných lekcí. Každá lekcia má stanovenú komunikačnú tému (napr. Lekcia I: Listy, čo nepadajú zo stromov; Lekcia IV: Píšem babke list).

Návrh spracovania daného učiva rešpektuje tiež povahu procesu učenia, pričom ústredným kognitívnym a komunikačným rámcom sú fázy E – U – R (evokácia – uvedomovanie si významu – reflexia; pozri koncepcia učebnice). V predkladanom návrhu sa rámec E – U – R využíva dvojako:

1. na rozvrhnutie celej rámcovej komunikačnej témy a predkladaných poznatkov a zručností, ktoré sú predpokladom úspešného osvojenia si učiva (E – Lekcia I, U – Lekcia II a III, R – Lekcia IV a V);
2. na vnútorné rozvrhnutie každej z piatich učebných lekcí.

V ukážke využívame komplexnosť ako nosný didaktický princíp, ktorý chápeme ako viacúrovňové prepájanie obsahov vyučovania (pozri koncepcia učebnice).

Každá lekcia je založená na prirodzenom prepájaní jazykovej a slohovej zložky predmetu.

Lekcia I.

Komunikačná téma: LISTY, ČO NEPADAJÚ ZO STROMOV

1. Napnite uši a povedzte, aké zvuky počujete.

Poznámka 1:

Na CD-nosiči ako súčasť pracovného zošita budú nahraté zvuky: šušťanie pri listovaní knihy, šumenie listov vo vetre, otváranie poštovej obálky.

2. a) Prezrite si obrázky.

b) Povedzte, čo na obrázkoch vidíte.

c) Ktoré slovo sa môže opakovať pri všetkých troch obrázkoch?

3. a) Prečítajte si nasledujúce vety:

Netrhaj listy v knihe!

Poštár roznáša listy.

Má ihličnatý strom listy?

Poznámka 2:

Výber viet zámerne vytvára prvotnú predstavu žiaka o 3 druhoch viet podľa komunikačného zámeru (k pojmu komunikačný zámer pozri pozn. 13).

b) Prirad'te vety k obrázkom.

c) Podľa obrázkov povedzte, čo môže slovo *list* znamenať.

d) Ktoré z padajúcich listov nemôžu skutočne spadať zo stromu?

Poznámka 3:

Didaktická funkcia – vyvolať viaceré asociácie pri slove list, poukázať na viacvýznamovosť slova – rešpektovanie vnútrozložkovej integrácie, prirodzené prepájanie jazykových javov.

4. Doplňte do viet chýbajúce písmená.

__oštár roznáša listy. __áno príde na poštu. __ajprv roztriedi listy. __otom ich naloží do veľkej tašky. __ozná všetky ulice v meste. __udeš aj ty poštárom?

Poznámka 4:

Cvičenie plní funkciu opakovania predošlých poznatkov o písaní veľkých písmen na začiatku vety. Zámerne využívame len jednoduché vety, podobne je to pri východiskových textoch aj v iných častiach predkladaného návrhu.

Všeobecné pravidlo bude v učebnici sformulované ako pripomenutie predtým vyvodenej poučky v nasledovnom tvare:

👍 **PRIPOMEŇME SI, ŽE...**

VETU PÍŠEME S VELKÝM ZAČIATOČNÝM PÍSMENOM.

5. Porozmýšľajte a povedzte, čo je na práci poštára najzaujímavejšie.

Poznámka 5:

Didaktické funkcie lekcie I. – aktivizovať doterajšie poznatky žiakov o jednoduchej vete a o pravopise veľkých písmen na začiatku vety, otvoriť týždňovú komunikačnú tému s kľúčovým slovom list, koncentrovať pozornosť žiakov na vetu ako jednotku jazyka.

Tabuľka rozvrhnutia metód podľa fáz učebnej lekcie I. so zvýraznením kognitívnych procesov a operácií zastúpených v lekcii I.

EVOKÁCIA	<ul style="list-style-type: none">• cvičenie na rozvíjanie aktívneho počúvania – identifikovanie zvukov,• lexikálne jazykové cvičenie (na viacvýznamové slová),
UVEDOMOVANIE SI VÝZNAMU	<ul style="list-style-type: none">• kombinované lexikálno-syntaktické jazykové cvičenie,
REFLEXIA	<ul style="list-style-type: none">• pravopisné cvičenie,• hovorené textové cvičenie,
KOGNITÍVNE PROCESY A OPERÁCIE	<ul style="list-style-type: none">• porozumenie znakom a symbolom – prisudzovanie významu identifikovaným zvukom,• vybavovanie z pamäti – známe pojmy veta, hranice vety,• vytváranie mentálnych reprezentácií – vzťahy medzi zvukom, obrázkom, významom a formou slova.

Lekcia II.

Komunikačná téma: BUDEŠ AJ TY POŠTÁR?

6. a) Opýtajte sa spolužiakov, čím by chceli byť, keď vyrastú.

b) Odpovede spolužiakov napíšte ako vety podľa vzoru.

Šimon bude poštár.

... bude ...

... bude ...

... bude ...

c) Oznamte spolužiakom, čím chcú byť vaši kamaráti. Všimnite si, že pri oznamovaní hlas na konci vety klesá.

d) Aké znamienko ste použili na konci každej vety?

 ZAPAMÄTÁME SI, ŽE...

VETOU MÔŽEME NIEČO OZNÁMIŤ. VTEDY ZA VETOU PÍŠEME BODKU.

Poznámka 6:

Postupujeme od pozorovania komunikačného zámeru oznamovacej vety k uvedeniu poučky (dodržiavanie induktívneho myšlienkového postupu pri vyvodzovaní nového jazykového javu). Členením učiva na menšie časti dosiahneme pevnejšie osvojenie jazykových poznatkov. V 7. cvičení novo získaný poznatok aplikujeme (deduktívny myšlienkový postup). Pri nasledujúcom vyvodzovaní komunikačného zámeru otázky znova uplatňujeme induktívno-deduktívny myšlienkový postup.

7. Napíšte 2 vety, v ktorých oznámite, aké povolanie majú vaši rodičia.

8. Spomeňte si, ako ste sa pýtali spolužiakov na to, čím chcú byť, keď vyrastú.

a) Ktorú z týchto viet ste použili?

Čím chceš byť?

Budeš aj ty poštár?

b) Pozorne počúvajte pani učiteľku, ako tieto dve otázky vysloví.

Poznámka 7:

Zameriavame sa na odlišnú melódiu doplňovacích a zisťovacích otázok.

c) Všimnite si, aké znamienko je na konci vety. Viete, ako sa také znamienko volá?

d) Čo by ste sa opýtali poštára, keby ste ho stretli? Pripravte si 2 otázky.

 ZAPAMÄTÁME SI, ŽE...

**VETOU SA MÔŽEME NA NIEČO PÝTAŤ. VTEDY ZA VETOU
PÍŠEME OTÁZNIK.**

Poštár má na starosti listy. Rodičia majú na starosti deti. A gazdiná sa stará o svoje húsiky.

Poznámka 8:

Funkciou tohto textu je vytvoriť prirodzené tematické premostenie v učebnej lekcii.

9. a) Zahrajte sa hru *Húsiky, húsiky, pod'te domov*.

b) Prečítajte si nasledujúcu časť tejto hry.

Gazdiná: Húsiky, húsiky, pod'te domov!

Húsiky: Nejdeme.

Gazdiná: Prečo __

Húsiky: Pre vlka __

Gazdiná: Kde je __

Húsiky: Za kríčkom __

Gazdiná: Čo tam robí __

Húsiky: Umýva sa __

Gazdiná: Čím sa utiera __

Húsiky: Zlatým ručníčkom __

Gazdiná: Kto ho pral __

Húsiky: Práčka __

Poznámka 9:

Precvičiť oznamovacie a opytovacie vety možno aj na textovom materiáli, ktorý je druhákom blízky z vlastných hier.

c) Vyhl'adajte v texte tie vety, v ktorých sa gazdiná húsok niečo pýta. Povedzte, čo sa ich pýta.

d) Vyhl'adajte v texte tie vety, v ktorých húska gazdinej niečo oznamujú. Čo húska oznamujú?

e) Pokúste sa správne doplniť do viet bodku alebo otáznik.

10. Kedysi dávno ľudia nechodili do práce ako dnes. Často pracovali na svojom poli. Pestovali tam obilie a zeleninu. Doma sa starali o domáce zvieratá. Ďalší sa venovali rôznym remeslám.

a) Čo ste sa dozvedeli z textu?

b) Akým znamienkom sa končia vety? Čo nimi vyjadrujeme?

c) Porozprávajte sa s rodičmi alebo starými rodičmi o tom, akú prácu kedysi ľudia vykonávali.

d) Zistíte, aké remeslá boli v minulosti bežné. Možno vám pomôžu nasledujúce obrázky.

Poznámka 10:

Čižma, mlyn a podkova budú v učebnici výtvarne spracované ako symboly remesiel, nepôjde o skutočné obrázky. Predložené obrázky tu slúžia iba na ilustráciu.

e) Skúste nakresliť obrázky iných remesiel.

Poznámka 11:

Cvičenie 10 je zamerané na transfer poznatkov získaných v texte do reálnych komunikačných situácií. Má rozvíjať recepciu textu na úrovni identifikovania informácií a ich integrovania so skúsenosťou dieťaťa. Rozvíja tiež úspešnú dialogickú komunikáciu dieťaťa s generáčne (a pravdepodobne tiež jazykovo a komunikačne) iným typom komunikanta.

Tabuľka rozvrhnutia metód podľa fáz učebnej lekcie II. so zvýraznením kognitívnych procesov a operácií zastúpených v lekcii II.

EVOKÁCIA	<ul style="list-style-type: none"> • párový rozhovor, • syntaktické jazykové cvičenie,
UVEDOMOVANIE SI VÝZNAMU	<ul style="list-style-type: none"> • rozhovor, • kognitívne cvičenia – syntaktické, syntakticko-štylizačné,
REFLEXIA	<ul style="list-style-type: none"> • modelový dialóg (hra s pravidlami), • dopĺňacie pravopisné cvičenie, • aplikačné syntaktické cvičenie, • recepčné textové cvičenie,
KOGNITÍVNE PROCESY A OPERÁCIE	<ul style="list-style-type: none"> • porozumenie znakom a symbolom – vzťah medzi komunikačným zámerom, melódiou vety a interpunkčným znamienkom, • rozpoznávanie kľúčových prvkov obsahu – určovanie komunikačného zámeru výpovede, • inferenčné myslenie – vyvodzovanie informácií z textu, • rozlišovanie a kategorizácia – druhy viet podľa komunikačného zámeru.

Lekcia III.

Komunikačná téma: KÝM VYRASTIEM

Kým vyrastiem a budem mať svoje povolanie, prejde ešte veľa času. Tak ako sa gazdiná stará o svoje húsky, o mňa sa starajú moji rodičia.

Poznámka 12:

Funkciou tohto textu je vytvoriť prirodzené tematické premostenie v učebnej lekcii.

11. a) Spomeňte si na to, čo vám stále opakujú rodičia, keď nechcú, aby ste prechladli.

Daj si šál!

Prosím ťa, nechod' bosá.

Dávaj si pozor!

b) Na čo si máme dávať pozor, aby sme neochoreli?

c) Povedzte, čo chcú rodičia od detí, keď hovoria tieto vety.

d) Všimnite si, aké znamienka sú na konci viet.

e) Označte postupne vetu, v ktorej rodičia vyjadrujú prosbu, výzvu, príkaz.

 ZAPAMÄTÁME SI, ŽE...

VETOU MÔŽEME NIEKOHO VYZÝVAŤ ALEBO PROSIŤ, NIEČO ROZKÁZAŤ ALEBO ŽIADAŤ. ZA TÝMITO VETAMI PÍŠEME VÝKRIČNÍK ALEBO BODKU.

Poznámka 13:

V návrhu upúšťame od tradičného prezentovania druhov viet podľa postoja hovoriaceho (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie) a za východisko pre didaktické spracovanie témy vyberáme pragmalingvistické chápanie výpovede a pracujeme s pojmom komunikačný zámer výpovede (oznámenie, otázka, výzva, prosba, žiadosť). Žiaci si termín komunikačný zámer neosvojujú, uvedomujú si iba spôsoby jeho vyjadrenia.

ODKAZ 3 (ukážku nadväzujúcich úloh prikladáme v pracovnom zošite)

12. a) Zahrajte sa na starostlivú mamku a neposlušnú dcéru. Mamka sa snaží presvedčiť dcéru o tom, že si má v chladnom počasí vziať šál okolo krku. Čo si o týchto vetách myslíte?

Radšej si vezmi aj šál.

Mala by si si dať šál.

Prosím ťa, daj si ten šál.

Daj si šál!

Okamžite si vezmi šál!

b) Modrou farbou označte tie vety, ktoré vyjadrujú mamkinu prosbu, žiadosť, radu. Červenou farbou označte vety, ktoré znamenajú mamkin príkaz.

c) Ktorú z viet použije mamka, keď chce dcére poradiť? Ako to povie? Vyslovte vetu nahlas.

d) Ktorú z viet použije mamka, keď sa hnevá na trucujúcu dcéru? Ako to povie? Vyslovte vetu nahlas.

e) Porovnajte obe vety. Ako zneli? V čom sa líšili?

f) Spomeňte si na situáciu, keď ste podľa mamkinho alebo ockovho hlasu vycítili, že niečo nie je v poriadku. Porozprávajte o tom spolužiakom.

Poznámka 14:

Týmito úlohami sledujeme rozvíjanie aktívneho počúvania – identifikáciu komunikačného zámeru podľa rozdielnej melódie.

 Na budúcu hodinu si prineste listový papier a poštovú obálku.

Tabuľka rozvrhnutia metód podľa fáz učebnej lekcie III. so zvýraznením kognitívnych procesov a operácií zastúpených v lekcii III.

EVOKÁCIA	<ul style="list-style-type: none">• rozhovor,• syntakticko-štylizačné cvičenie,
UVEDOMOVANIE SI VÝZNAMU	<ul style="list-style-type: none">• kognitívne cvičenia – syntaktické, syntakticko-štylizačné,
REFLEXIA	<ul style="list-style-type: none">• rolový dialóg,• cvičenie na rozvíjanie aktívneho počúvania,• výslovnostné cvičenie,• naratívne textové cvičenie,

KOGNITÍVNE PROCESY A OPERÁCIE	<ul style="list-style-type: none">• porozumenie znakom a symbolom – vzťah medzi komunikačným zámerom, melódiou vety a interpunkčným znamienkom,• rozpoznávanie kľúčových prvkov obsahu – vzťah komunikačného zámeru a suprasegmentálneho stvárnenia výpovede,• inferenčné myslenie – vyvodzovanie komunikačného zámeru z kontextu,• rozlišovanie a kategorizácia – druhy viet podľa komunikačného zámeru.
--	--

Lekcia IV.

Komunikačná téma: PÍŠEM LIST

13. Prečítajte si nasledujúcu báseň:

Píšem list

(Daniel Hevier)

Píšem, píšem
babke list,
dám pečiatku,
môže ísť.

Čo je v liste?
Vedeli ste?

Milá babka,
milá babka,
prechladla mi
v zime čiapka.

No a to je
veru všetko.
P. S. A čo robí
dedko?

a) O čom je báseň Daniela Heviera?

b) Komu básnik píše v básni list?

c) Vyhl'adajte a prečítajte tú časť básne, kde básnik oslovuje toho, komu píše.

 ZAPAMÄTÁME SI, ŽE...

TEN, KOMU PÍŠEME LIST, SA VOLÁ ADRESÁT.

14. a) Ako môže čiapka prechladnúť?

b) Vymyslite niekoľko vhodných spôsobov, ako by sa mohli choré čiapky liečiť.

c) Ako by ste nazvali nemocnicu, tabletky, vitamíny pre choré čiapky?

Poznámka 15:

Cieľom cvičenia 14 je rozvíjať verbálnu tvorivosť detí, najmä verbálnu, ideačnú a asociačnú fluenciu a tiež originalitu.

15. Prečítajte si otázky a odpovedzte na ne.

a) Písali ste už niekedy list?

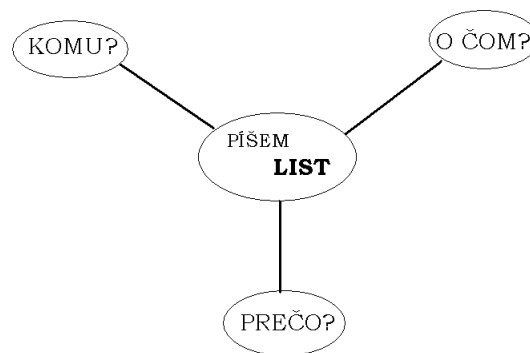
b) Kedy a komu píšete listy deti?

c) Čo do listu píšete dospelí?

d) Čo do listu môžu písať deti?

e) Prečo píšeme listy?

16. a) Podľa obrázka povedzte, na čo treba dopredu myslieť, keď chce niekto napísať list.

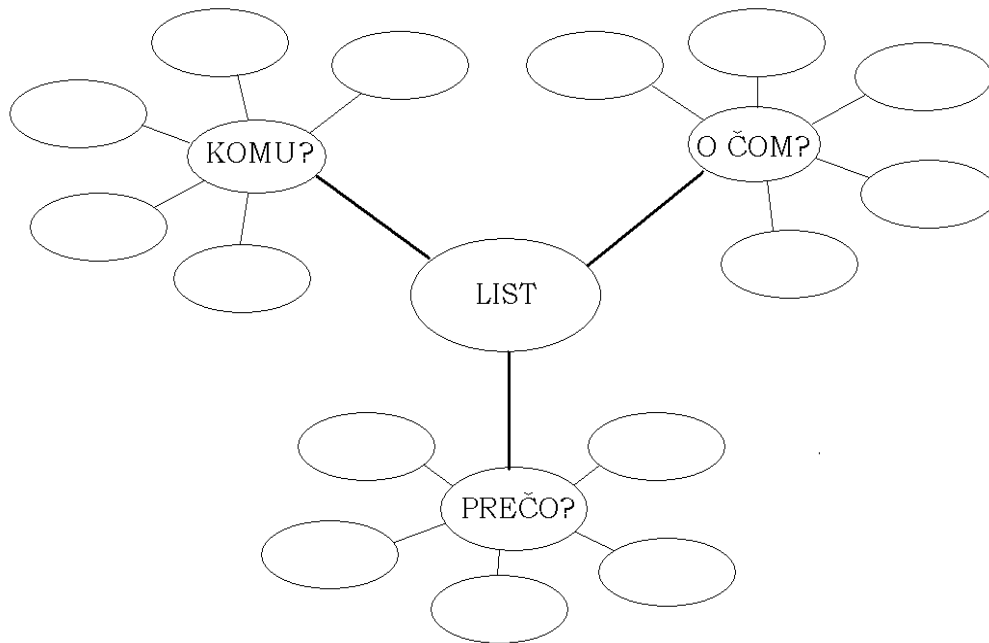

b) Doplňte do voľných okienok:

1. komu by ste mohli písať list;

2. o čom by ste v liste mohli písať;

3. prečo by ste chceli písať práve tomu adresátovi.

Poznámka 16:

Metóda pojmová mapa, ktorú sme tu použili, slúži na vytváranie prekonceptov dieťaťa o vzájomnom vzťahu objektívnych komunikačných činiteľov a tvorby textu. Aby mohli deti do pojmovej mapy dopĺňať, bude uvedená aj v pracovnom zošite.

17. a) Vyberte si, komu budete písať list.

b) Porozprávajte, o čom budete písať. Čo chcete oznámiť? Čo sa chcete opýtať? Chcete o niečo požiadať?

c) Svoje myšlienky si zaznamenajte.

Chcem oznámiť, že...

Chcem sa opýtať, či...

Rád by som požiadal o...

18. a) Daniel Hevier začína báseň oslovením *Milá babka*. Navrhnite, ako by ste v úvode listu mohli osloviť svojho adresáta vy. Svoj návrh napíšte.

b) V závere listu svojho adresáta pozdravíme. Ktorý pozdrav by bol vhodný pre babku, strýka, kamaráta?

c) Navrhnite a napíšte, ako sa v liste rozlúčite so svojím adresátom. Nezapudnite napísať pozdrav a svoje meno.

Poznámka 17:

Cvičenia 17 a 18 slúžia ako invenčná, selekčná a kompozičná fáza v procese tvorenia textu listu. Zároveň sa v nej prirodzene prepájajú nadobudnuté poznatky o druhoch viet podľa komunikačného zámeru s ich reálnym využitím.

 ZAPAMÄTÁME SI, ŽE...

LIST ZAČÍNAME OSLOVENÍM A KONČÍME POZDRAVOM.

19. a) Napíšte list vybranému adresátovi. Pomôže vám táto osnova.

- 1. Oslovenie.**
- 2. Čo chcem oznámiť?**
- 3. Čo sa chcem opýtať?**
- 4. O čo chcem požiadať?**
- 5. Pozdrav a moje meno.**

b) Prečítajte svojmu spolužiakovi v lavici list, ktorý ste napísali. Poproste ho, aby vám poradil, či ste na niečo v liste nezabudli.

c) Ešte raz si pozorne prečítajte svoj list a skúste ho ešte vylepšiť. Pomôžte si osnovou listu.

20. Ak ste so svojím listom spokojní, prepíšte ho úhl'adne na listový papier.

Poznámka 18:

Cvičenia 19 a 20 majú v procese tvorby textu listu funkciu kompozície a samotnej štylizácie. Využíva sa pri tom metóda konceptu (spracovanie prvej verzie textu) a súbor kontrolných otázok, ktoré majú žiakovi pomôcť text vylepšiť. Práca s konceptom má žiaka postupne naučiť efektívnej stratégii pri tvorbe akéhokoľvek iného textu, teda podporuje aj metakognitívne procesy.

Tabuľka rozvrhnutia metód podľa fáz učebnej lekcie IV. so zvýraznením kognitívnych procesov a operácií zastúpených v lekcii IV.

EVOKÁCIA	<ul style="list-style-type: none">• výzvovo-otázkové podnety na porozumenie textu,• tvorivé lexikálno-štylizačné cvičenie,
-----------------	---

UVEDOMOVANIE SI VÝZNAMU	<ul style="list-style-type: none"> • invenčné slohové cvičenie, • kompozičné slohové cvičenie, • pojmová mapa, • selekčné slohové cvičenie,
REFLEXIA	<ul style="list-style-type: none"> • kompozično-štylizačné slohové cvičenie, • osnova, • koncept, • metóda kontrolných otázok,
KOGNITÍVNE PROCESY A OPERÁCIE	<ul style="list-style-type: none"> • porozumenie znakom a symbolom – symbol pošty, • grupovanie a usporiadanie – usporiadanie údajov odosielateľa a adresáta.

Lekcia V.

Komunikačná téma: NA POŠTE

21. Pozrite sa na obrázok a povedzte, čo znamená.

a) Kde sa s takýmto obrázkom môžeme stretnúť?

b) Boli ste už niekedy na pošte? Opíšte, ako to na pošte vyzerá.

c) Prečo potrebujeme poštu a poštárov?

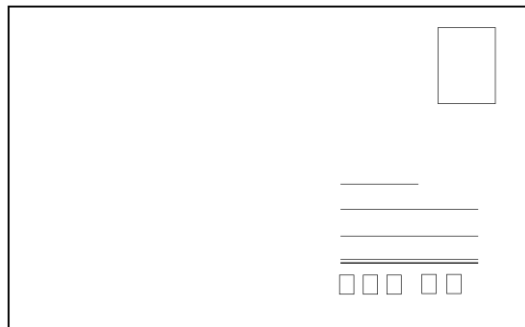
d) Premyslite si a odpovedzte na otázky tak, aby ste vetu začali slovom na písmeno v riadku.

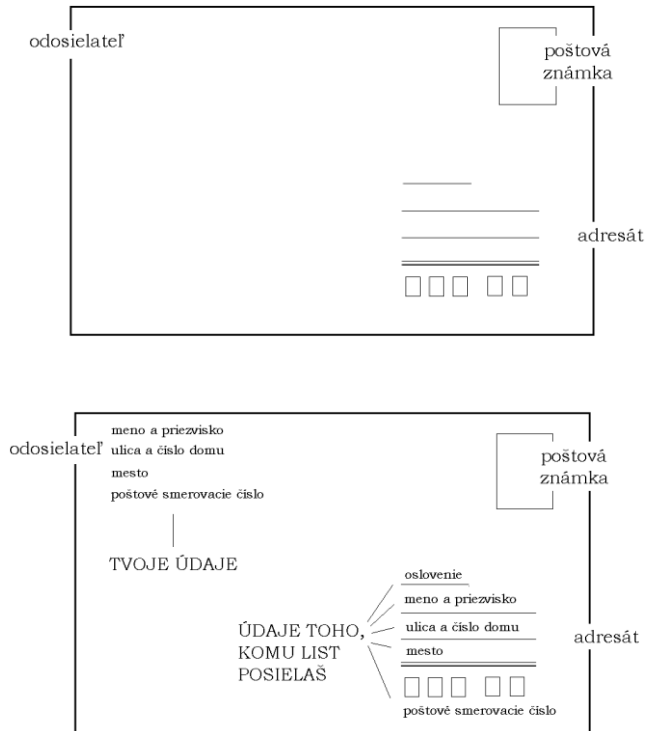
Čo robí poštár? P
O
Š
T
A

Poznámka 19:

Metóda akrostich patrí k metódam tvorivého písania.

22. Pozorujte, ktoré časti listovej obálky potrebujeme pred odoslaním listu vyplniť.

23. V pracovnom zošite si precvičte vypísanie všetkých údajov.

☞ **ZAPAMÄTÁME SI, ŽE...**

TEN, KTO POSIELA LIST, SA VOLÁ ODOSIELATEĽ.

24. a) Teraz údaje odosielateľa a adresáta vypíšte na svojej listovej obálke.

b) Do obálky vložte list a spolu s pani učiteľkou pošlite list poštou adresátovi.

Tabuľka rozvrhnutia metód podľa fáz učebnej lekcie V. so zvýraznením kognitívnych procesov a operácií zastúpených v lekcii V.

EVOKÁCIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozhovor, • akrostich,
UVEDOMOVANIE SI VÝZNAMU	<ul style="list-style-type: none"> • pozorovanie modelového komunikátu, • kompozično-štylizračné slohové cvičenie,
REFLEXIA	<ul style="list-style-type: none"> • písomné textové cvičenie,
KOGNITÍVNE PROCESY A OPERÁCIE	<ul style="list-style-type: none"> • grupovanie a usporiadanie – zoskupovanie častí textu a ich radenie v logickej postupnosti, • systematické exloratívne správanie – zmysluplné ukončenie procesu odhaľovania súvislostí listovej korešpondencie.

Príloha k lekcii III. (pozri poznámka 13)

Ukážka pracovného zošita

Poznámka:

Úlohy v pracovnom zošite slúžia na precvičenie jazykového poznatku a zdokonalenie zručnosti využiť novozískaný poznatok vo vlastnej komunikačnej praxi. Inštrukcie k jednotlivým úlohám sú na rozdiel od učebnice v jednotnom čísle, pretože sa predpokladá samostatná práca žiaka s týmito úlohami.

1. Prečítaj si nasledujúci úryvok.

Dnes ráno sa Ťukt'uk opäť zjavil v mojej spisovateľskej spálni. Sadol si ku mne na posteľ a povedal: „Že neuhádneš, o čom sa mi snívalo.“

„O pomarančoch?“ tipoval som. Ťukt'uk pokrútil hlavou.

„O nejakých sladkostiach?“

„Ani teraz si neuhádol, skús ešte raz.“

„Neviem, vzdávam sa,“ pokrčil som plecami.

Ťukt'uk sa tajomne usmial: „Snívalo sa mi, že sme si kúpili psa.“

A je to tu!

„Ťukt'uk, načo by nám bol pes?“

Pokúsil som sa Ťukt'ukovi vysvetliť, že aj tak už máme v byte málo miesta, no on ma vôbec nepočúval. Stále dookola omieľal: „Aj tak by sme si mohli kúpiť psa. Kúpme si psa. Mali by sme si ho kúpiť! Čo keby si mi kúpil psa? Naozaj mi nekúpiš toho psa? Prečo?“ Až mi z toho trešťaťala hlava.

(podľa knihy Petra Karpinského *Ako sme s Ťukt'ukom ťukt'ukovali*, upravené, krátené)

2. O čom sa Ťukt'ukovi snívalo?

3. Čo si o Ťukt'ukovom sne myslel spisovateľ?

4. Ako sa spisovateľ usiloval Ťukt'uka presvedčiť, že psa nepotrebujú?

5. Vypíš vetu:

a) v ktorej sa Ťukt'uk spisovateľ a niečo pýta,

b) v ktorej Ťukt'uk spisovateľovi niečo oznamuje,

c) v ktorej Ťukt'uk spisovateľ a o niečo žiada.

6. Máš doma psa? Aké povely sa cvičeným psom dávajú? Napíš povely, ktorými by si prikázal psovi:

a) aby si sadol,

b) aby priniesol palicu,

c) aby podal labku.